

KUR'AN'DA EŞLER ARASI İLİŞKİ HAKKINDA ÖNEMLİ BİR KAVRAM: "SÜKÛN"

-Eşler Arasında Cinsel ve Duygusal Eğilim-

Abdurrahman KASAPOĞLU*

ÖZET

Kur'an, bireyin mutluluğunu ve aile kurumunun devamlılığını sağlamak için çeşitli yönlendirmelerde bulunur. Kur'an'ın bu tür yönlendirmelerinden birisi, insanın cinsel yaşamıyla ilgilidir. Kur'an, sadece cinsel doyuma dayalı bir yaşantıyı eksik bulur. Cinsel eğilimin sevgi, şefkat gibi duygularla desteklenmesini ister.

Anahtar Kelimeler: Evlilik, cinsellik, sevgi, şefkat.

ABSTRACT

SEXUAL AND EMOTIONAL AFFINITY BETWEEN COUPLES

Quran gives several directions to provide individual' happiness and continuity of family. One of these directions of Quran is about sexual life. Life leaning just on sexual satisfaction is said to be deficient. Quran assests and recommends to support marriage life by love and compassion.

Key Words: marriage, sexuality, love, compassion.

Giriş

İnsanlar arasındaki ilişki ve bağların en özeli, karı-koca arasındaki cinsel doyum ve buna eşlik eden sevgi, şefkat gibi duygulardır. Karı-koca arasındaki cinsel yaşamın sağlıklı temeller üzerine kurulması büyük önem taşır. Sağlıklı bir cinsel yaşamın ön şartı ise, karı-koca arasındaki cinsel doyuma, sevgi ve şefkat gibi duyguların eşlik etmesidir. Karı-koca arasındaki cinsel çekim duygusal aktivitelerle tamamlanmalıdır. Salt cinsel (fizyolojik) çekim üzerine kurulu ilişkiler uzun süreli ve sağlam olamazlar. Oysa, sevgi ve şefkat gibi duygular, cinsel doyumun asgariye indiği yalılık çağında bile karı-koca arasındaki bağların sürmesini sağlar.

İnsanlar arasındaki ilişkileri sağlam temellere oturtmayı amaçlayan Kur'an, karı-koca arasındaki cinsel ilişkinin sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesinin yollarını da gösterir. Cinsel doyumun insanın fizyolojik ve ruh sağlığındaki önemli yerini vurgulayan Kur'an, cinsel

* Yrd.Doç.Dr., İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi
akapoglu@inonu.edu.tr

doyumun, sevgi ve şefkat gibi duygulardan bağımsız tamamlanamayacağına işaret eder.

Bu bağlamda Kur'an, "sükûn" kavramını kullanarak karı koca arasındaki cinsel ve duygusal ilişkiyi dile getirir. Sükûn kavramının Arapça'da kullanıldığı anlam alanını gözden geçirdiğimizde, cinsel eğilimin neden bu kavramla anlatılmak istendiği konusunda fikir edinebiliriz.

"es-Sükûn", Arapça'da harflerin sıfatlarını belirtmek için kullanılan bir ifadedir. Arapça'da bir harf ya harekeli ya da sakin olur. Varlıkların bir sıfatı olarak sükûn, hareketliliğe zıt bir var oluş durumudur. Bir şeyin hareketliliğinin son bulup sabit, durağan hale gelmesine "es-sükûn" denilir. Sakinleşen, sessizleşen, yatışan her şey hakkında "sekene" fiili kullanılır. Konuşanın susması, yağmurun kesilmesi, öfkenin dinmesi hadiselerinde olduğu gibi. Bir mekânın ikamet yeri edinilmesi de "sekene" fiiliyle anlatılır. Şiddetli korkunun neden olduğu sıkıntı, tedirginlik, huzursuzluk anında Allah'ın kullanımının kalbine yerleştiği iç huzuru, gönül rahatlığı, ağır başlılık, sakinlik "es-sekine"¹ diye isimlendirilir. Yorgunluğun ardından dinlenmek, istirahat etmek de "es-sükûn" lâfzıyla ifade edilir.²

Kur'an'da, insanın tek başlılığının, bir bütünün iki parçası halinde (kadın-erkek) yaratılmış olmanın verdiği bir araya gelme eğilimi, cinsel güdünün neden olduğu doyum arayışı ve gerilim eşler (karı-koca) arasında giderildiğinde bu durum "sükûn" kavramıyla yani bir tür durulma, sakinleşme, doyuma ulaşma, rahatlama, gerilimden kurtulma olarak dile getirilir.

Yüce Allah, eşler arasındaki cinsel ve duygusal eğilimi, bu eğilimin bir sonucu olarak çocuk sahibi olma ve nesli devam ettirme arzusunun karşılanmasını, kendisi ile insanlar arasında kurulabilecek iletişimin bir vesilesi, aracı olarak takdir eder. (A'râf, 7/189) İnsanın nankörlükten uzak, şükran ve minnet duygularıyla Kendisi'ne yönelebileceğini ve işin doğrusunun da bu olduğunu açıklar. Kul sadece Allah'a muhtaç olduğunda, başka başvurulacak kapı kalmadığında, âyette anlatıldığı gibi, "sadece çocuk sağlıklı bir şekilde dünyaya gelinceye kadar değil", her koşulda Allah'ın, kendisine verdiği nimetle-

¹ Kur'an'da sekine kavramının geçtiği âyetler: Bakara, 2/248; Tevbe, 9/25-26, 40; Fetih, 48/4, 18, 26.

² Ebu'l-Fadl Cemâluddîn Muhammed İbn Mükrem İbn Manzûr, **Lisânu'l-Arab**, Dâru'l-Fikr, Beyrut, 1997, XIII/211-213; Mecdüddin Muhammed İbn Yakûb el-Firûzâbâdi, **Besâiru Zevi't-Temyiz**, el-Mektebetü'l-İlmiyye, Beyrut, tsz., III/237-239; Muhammed Ali İbn Ali İbn Muhammed et-Tahânevî, **Keşşâfu Istilâhâti'l-Funûn**, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1998, II/419-421; Ahmed İbn Yûsuf es-Semîn el-Halebi, **Umdetü'l-Huffâz fi Tefsîri Eşrefi'l-Elfâz**, Âlemü'l-Kütüb, Beyrut, 1993, II/238-239; Ebu'l-Kâsım el-Hüseyn İbn Muhammed er-Râgıb el-İsfehâni, **el-Müfredât Fi Garîbi'l-Kur'an**, Dâru'l-Ma'rife, Beyrut, tsz., s. 236-237.

rin değerini bilmeli, şükran ve minnet duyguları aracılığıyla O'nunla iletişim kurmaya devam etmeli; Allah'a muhtaç olmadığı anlarda O'nu unutmak, O'nun yerine başka varlıkları koymak gibi tercihlerde bulunmamalıdır.

Bu gerçeklik, eşler arasındaki cinsel ve duygusal eğilimin anlatıldığı iki âyette "li teskune ileyhâ" deyiimiyle dile getirilir. Bu âyetlerden birinde "li teskune ileyhâ" ifadesi, ağırlıklı olarak cinsel açıdan birlikteliği ve bu birlikteliğin sağladığı ruhsal durumu ön plana çıkarırken; diğerinde ise aynı ifade "mevedet" ve "rahmet" kavramlarının kazandırdığı açılımla, eşler arasındaki sevgi ve şefkati ön plana çıkarır. Araştırmamızda bu iki âyeti sırasıyla değerlendireceğiz. Fakat bu değerlendirmeye geçmeden önce, psikolojinin cinsel güdü ve ona eşlik eden duygulara getirdiği açılımlara yer vereceğiz.

I. Psikolojide Cinsel ve Duygusal Eğilim

Kur'an'ın sükûn kavramıyla dile getirdiği cinsel eğilim ve bu eğilime eşlik eden duygular, psikolojinin konuları arasında yer alır. Bu yüzden, önce psikolojinin cinsellik hakkındaki temel yaklaşımlarına kısaca yer vereceğiz. Ardından cinsel eğilime eşlik eden ve etmesi gereken sevgi duygusuna, cinselliğin sevgi ve şefkat gibi duygularla desteklenmesi gerektiğine ilişkin açıklamalara yer vereceğiz.

A. Cinsel Doyum

Ömürlerinin önemli bir bölümünde insanlar şu ya da bu şekilde cinsel duyguların etkisi altına girerler. Cinsel davranışları esas olarak, biyolojik faktörlerle (organizmanın yapısından kaynaklanan faktörlerle), dış çevrenin hazırladığı faktörler (öğrenme proseleri) başlatır ve yönlendirir. Bir çok araştırmacı, cinsel davranışların biyolojik faktörler, -meselâ hormonlar- vasıtasıyla idare edildiğini ileri sürer. Cinsellik dürtüsünün, kandaki hormonlara bağlı olması, bu dürtülerin fizyolojik dürtüler olarak düşünülmesine yol açmıştır. Organizmada, bir cinsel güdülenmeyi etkili şekilde ortaya çıkaracak olan cinsel ihtiyacın belirebilmesi için erkekte, androjen hormonunun etkili maddesi olan testosteronun, dişi de ise estrin hormonunun etkili maddesi olan estrojenin bulunması gerekir. Erkeğin testislerinin salgıladığı androjenler, cinsel yönden erkeğin faal olmasını sağlarken; dişinin erkeği kabule hazır hale gelmesini sağlayan estrojenler de dişinin yumurtalıklarından salgılanır. Cinsel salgılar, karşı cinsin cinsel davranışları algılandığında insanı cinsel yönden uyarır, coşkulandırır ve cinsel organı işlevini yapabilecek duruma getirir.³

³ Herbert Sorenson, **Eğitim Psikolojisi**, Çev. Gültekin Yazgan, M.E.B., İstanbul, 1968, s. 92; Clifford T. Morgan, **Psikolojiye Giriş**, Çev. Hüsnü Arıcı ve Diğerleri, HÜPB Yayınları, Ankara, 1995, s. 201; Lütfi Öztabağ, **Psikolojide İlk Adım**, İnkılâp ve Aka Kitabevleri, İstanbul, 1983, s. 39; İbrahim Ethem Başaran, **Eğitim Psikolo-**

İnsanda seksüel fonksiyonların icrası, geniş ölçüde sosyal ve rûhî faktörler tarafından şartlandırılmakta ve yönetilmektedir. Seksüel davranış kompleksi içerisine şartlanma ve öğrenme de girmektedir. İnsan, cinselliğin davranışsal yönünü yaşadığı kültür ortamında öğrenir. Ergenlikten önce ve sonra yaşanan sosyal ve cinsel izlenimler, tecrübeler cinsel potansiyelin gelişmesinde önemli rol oynar. Cinsel davranışların kaynağı konusunda bazı araştırmacılar, dış etkenlere ve öğrenme proseslerine önem verirler. Muhakkak ki, hem biyolojik faktörlerin hem de dış çevreden kaynaklanan faktörlerin cinsel davranışlar üzerinde uyarıcı, yönlendirici etkisi vardır. Araştırmalar, insanın cinsel yaşantısı üzerinde biyolojik ve çevresel bir çok faktörün, bazen birbirinden ayırt edilmesi imkansız denecek bir karmaşıklıkta etkili olduğunu göstermiştir.⁴

Cinsellik; açlık, susuzluk gibi son derece güçlü bir motiftir, ama bu ikisinden farklı bir özelliğe sahiptir. Açlık ve susuzluk gibi temel olarak değerlendirilen itkilerden farklı olarak cinsel itki, organizmanın hayatını sürdürdürebilmesi, insanın hayatta kalabilmesi için zorunlu değildir. Fakat türün devamında esas olan bir motiftir. Cinsel güdünün doyurulmaması, insana –diğer güdüler kadar- rahatsızlık vermez. Bununla birlikte, özellikle erinlik yıllarından başlayarak, insanın yaşamında önemli rol oynar. Beslenme –yeme ve su içmedeki eksiklikleri giderir, kaybolan enerjiyi yeniden yerine koyar. Cinsel davranış ise, yeniden enerji kazandırmaz, var olan enerjiyi kullanır.⁵

Cinsel gerilim ve doyuma varma isteği insanı cinsel davranışta bulunma yönünde dürter. İnsan kimi zaman kendisinin cinsel bir gerilim içerisinde olduğunu hisseder ve cinsel açıdan boşalma isteği duyar. Bedensel oluşumlar insanda, onu boşalmaya zorlayan cinsel gerilimler yaratır. Bu gerilimin etkisiyle insan, duyu organlarının, bedeninin, özellikle de cinsel organlarının uyarılmasını sağlar ve cinsel eylemi gerçekleştirir. Cinsel eylemle birlikte içindeki gerilim doruk

jisi, Gül Yayınevi, Ankara, 1996, s. 146; İ. Alev Arık, **Motivasyon ve Heyecana Giriş**, Çantay Kitabevi, İstanbul, 1996, s. 185.

⁴ Refia Uğurel-Şemin, **Gençlik Psikolojisi**, İÜEF Yayınları, İstanbul, 1984, s. 38; Ayhan Songar, **Temel Psikiyatri**, Minnetoğlu Yayınları, İstanbul, 1981, s. 105; Başaran, **a.g.e.**, s. 146; Arık, **a.g.e.**, s. 185-186.

⁵ Rita L. Atkinson ve Diğerleri, **Psikolojiye Giriş**, Çev. Kemal Atakay ve Diğerleri, Sosyal Yayınlar, İstanbul, 1995, 1/413-414; Sibel Arkonaç, **Psikoloji**, Alfa Basım Yayın, İstanbul, 1993, s. 241; Selçuk Budak, **Psikoloji Sözlüğü**, Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara, 2000, s. 169; Cavit Binbaşoğlu, **Gelişim Psikolojisi**, Binbaşoğlu Yayınları, Ankara, 1990, s. 215-216.

noktasına ulaşır ve bir boşalma yaşar. Cinsel gerilimden kurtulup, cinsel doyuma ulaşmak insana haz verir.⁶

Cinsel gerilim ve doyuma varma isteğinin etkisiyle gerçekleşen cinsel davranışın ne olduğuna gelince; cinsel davranış, birbirine değer veren, birbirlerini seçen dişiyle erkeğin yakınlaşma istekleridir. Bu davranış her iki cinse de haz veren dokunma, okşama, sarılma ve öpüşmelerle gelişir. Çiftleşme denilen fiziksel olayla devam eder.⁷

Cinsel davranışa yönelişin önemli faktörlerinden birisi fizyolojik gerilimi gidermektir. Dişi olsun erkek olsun sağlığı yerinde ergin bir insan cinsel eylemde bulunmaya gereksinim duyar. Böyle bir boşalma gerçekleşmezse fizyolojik gerilim birikme gösterir ve vucutta boşalma isteği artar. Doyuma erişen cinsel eylemler, kişide bir ferahlama meydana getirir.

Cinsel güdü ayrıca sosyal açıdan bir kişiyi diğer bir kişiye yönelten bir eğilimdir. Çift oluşturabilecek nitelikte iki insan arasında duygusal bağlar gelişmeye başladığında, birlikte gerçekleştirdikleri cinsel eylemler sayesinde bu bağlar güçlendirilmiş olur. Aile kurulduktan sonra, eşler arasındaki bağların güçlendirilmesinde ve bu duygusal bağın sürdürülmesinde cinsel eylemlerin etkisi yadsınamaz. Cinsel güdü, ailenin oluşmasını ve biçimlenmesini etkileyen belirgin faktörlerden birisidir. Yine, döl vermeye yönelmiş olması, cinsel davranışın en belli başlı fonksiyonu olarak karşımıza çıkar. Bu yönüyle cinsel güdü, biyolojik bakımdan türün devamını sağlayan bir ilgi olarak kabul edilir.

B. Cinsel Eğilime Eşlik Eden Duygular

Sevgiyi iki birey arasında özel bir psikolojik süreç olarak gören psikolog ve düşünürler vardır. Sevgi, hoşlanmanın ötesinde bağlanma, önem verme, mahremiyet gibi kendine özgü bazı özellikleri içerir. Özel bir ilişki olan sevgide, seven kimse, en az kendisinininkine kadar sevdiğinin mutluluğunu, onun huzur ve güvende olmasını arzu eder, bunun için uğraş verir. Seven kimseler birbirlerini benzer olarak algırlar, birbirlerine karşı bağlılık duygusu taşırlar, hatta birlikte yaşamayı düşünürler.⁸

Eşler arasındaki sevgi ise özel bir yakınlığı ifade eden ve derinliğe sahip olan bir sevgidir. Evlilik ilişkilerinde sevgi eşlerden birinin

⁶ Wilhelm Reich, **Gençliğin Cinsel Eğitimi**, Çev. M. Kalaycıoğlu, Düşünen Adam Yayınları, İstanbul, 1993, s. 29; Helmut Kentler, **Anneler ve Babalar Cinsel Eğitimi Öğreniyorlar**, Çev. Gülderen Pamir, AFA Yayınları, İstanbul, 1988, s. 8-9.

⁷ Desmond Morris, **Çıplak Maymun**, Çev. Nuran Yavuz, İnkılâp Kitabevi, İstanbul, 1985, s. 52-53; Tuncel Altınköprü, **Genç Kız Psikolojisi ve Cinselliği**, Hayat Yayınları, İstanbul, 1999, s. 108.

⁸ Doğan Cüceloğlu, **İnsan ve Davranışı**, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1993, s. 539-541.

diğerine bedensel cazibenin, yakınlık isteğinin, çocuk sahibi olma arzusunun dürtmesiyle içten, gönüllü bir şekilde teslimiyet göstermesidir. İnsan aşkındaki mucize, basit bir doğal eğilimden, en ince duygu binalarının kurulmasıdır. Tek başına, yetersiz, bencil, kararsız iki sonlu varlık, sihirli bir işlem sayesinde kaynaşmaların en içten ve haz verici olanıyla birbirine bağlanmış olurlar. Kişisel yakınlıklar alanında gerçekleşen bu mucize, psikanaliz açısından ilk duygusal etkilenmelerimizin yansımasıdır. Tüm benliği kaplayıp etkisi altına alan bu durum, en dolaysız haliyle biricik olma duygusudur. Mutlu bir aşk ilişkisinde birbirini seven bir kadın ve erkek tam bir tanım halinde bulunur yani her an, her biri kim olduğunun, ne olduğunun ve nasıl olduğunun bilincindedir; her biri ötekinin en üst düzeyde ısrarıdır. İki sevgiliden her biri diğerinin ötekinin her şeyidir. Bu ikili ilişkinin başarıya ulaşabilmesi için, taraflardan her birinin kendisinden daha çok karşısındakini düşünmesi gerekir. Bu durum, sevgi ve evlilik binasının üzerinde başarıyla yükselebileceği biricik temeldir. Sevgi, böylesine belirli bir kişiye yönelerek kişiselleştiği zaman evlilik ilişkilerinde mutluluk olasılığı artacaktır.⁹

Görülüyor ki, kadın ile erkek arasında güçlü bir beraberlik duygusuna dönüşen ilişkiler, eşler arasında doğan derin ve köklü şefkat hissi, fiziksel çekicilik evliliğin oldukça önemli bir ön koşuludur. Evlilik, her iki taraftan da olağanüstü bir duygudaşlık, karşısındakıyla özdeşleşme bakımından büyük bir yetenek ister.

Sevgi cinsellikle güçlü bir bağ meydana getirir. Bu durum eşler arasında uyum ve dengenin oluşmasını, sürmesini sağlar. Eşlerden her biri diğerini sevgi duygularıyla çekecek cinsellik güdüsüne sahiptir. Erkekle dişi arasında ilginin ortaya çıkmasında cinsel heyecanlar önemli rol oynar. Taraflar arasındaki ilgi, cinsel duygularla değişikliğe uğrar, cinsel sevginin heyecan ve ideal haline gelmesine yol açar.¹⁰

⁹ Bkz., Alfred Adler, **Yaşamın Anlam ve Amacı**, Çev. Kamuran Şipal, Say Yayınları, İstanbul, s. 245-248; Alfred Arler, **Psikolojik Aktivite**, Çev. Belkıs Çorakçı, Say Yayınları, İstanbul, 1993, s. 239; Alfred Adler, **Yaşama Sanatı**, Çev. Kamuran Şipal, Say Yayınları, İstanbul, 1996, s. 161; D. W. Baruch, Hyman Miller, **Evlilikte Cinsellik**, Çev. Çev. Belli değil, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2001, s. 12; Ester Vilar, **Çokeşlilik**, Çev. Sevgi Tamgüç, Özne Yayınları, İstanbul, 1999, s. 65; Kenneth Walker, **Fizyoloji Açısından Cinsiyet**, Varlık Yayınları, İstanbul, 1973, s. 51; Adam Philips, **Flört Üzerine**, Çev. Özden Arıkan, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 1997, s. 66; Andre Maurois, **Yaşama Sanatı**, Çev. Kevser Nazlı Özburun, Kaknüs Yayınları, İstanbul, 1997, s. 47; Dennis Prager, **Mutluluk Ciddi Bir Sorundur**, Çev. Orhan Tuncay, Alkım Basım Yayım, İstanbul, 1998, s. 83; Mürüvvet Bilen, **Sağlıklı İnsan İlişkileri**, Armoni, Ankara, tsz., s. 149.

¹⁰ M. Osman Necati, **Kur'an ve Psikoloji**, Çev. Hayati Aydın, Fecr Yayınevi, Ankara, 1998, s. 71; Muhammed Osman Necati, **Hadis ve Psikoloji**, Çev. Mustafa Işık, Fecr Yayınevi, Ankara, 2000, s. 95-96; H. Şükrü Selçikoğlu, **Eğitim Psikolojisi**, Üçgen Yayınları, Ankara, 1962, 1/217.

Kadın ve erkek cinsel yaşamda sevgi konusunda kesinlikle uyum içerisinde olmalıdırlar. Karşılıklı sevgi üzerine kurulmuş, kendisini eşlerin birliğinde gösteren cinsel yaşam her bakımdan haklı ve meşru görülebilir. Yani cinselliği sevgiyle kaynaştırmak gerekir. İnsan aşk olmadan cinsel dürtülerini tam anlamıyla doyuma erdiremez. Fiziksel ve psikolojik bir bütünlük içerisinde cinsel birlik-telik sağlayamayan eşler, içgüdülerini yeterince doygunluğa erdirmemezler, karşılıklı sevginin verebileceği coşkuyu yaşayamazlar. Orgazm, tek başına, gevşemenin son noktası olamaz. Tam tersine ruhsal ve bedensel boşalmanın her çeşidinde doyum yakalanabilir. Sevgi, cinsellikten alınan hazı artırabileceği gibi, sevgi olmadan doğması olanaksız bir mutluluk duygusu yaratabilir. İşin içerisine sevgi girdiğinde, cinsellikteki duygu derinliği ve alınan zevk fazlaşır. Sevi-len birisiyle yaşanan cinsel birliktelik, sevilmeyen birisiyle olandan çok daha tatmin edicidir.¹¹

Cinsel sevgi, birbiriyle ilişkili olan kimselerin kişiliklerini geliştiren sağlıklı bir cinselliği öngörür. Cinselliğin ürettiği coşku ve heyecanları, haz ve doyumları içeren aşk, hem onları besler, hem de onlarla beslenir, güç bulur.

Aşk, salt cinselliğe bağlanamayacağı gibi, cinselliğin de bütünüyle fiziksel bir zevk olarak algılanması doğru sayılmaz. Aşk, cinsel eğilimleri içerebileceği gibi, cinsel eğilimler de bünyesinde aşk ve sevgi gibi duyguları barındırabilir. İnsan benliğinin yapısı ve işleyişi bir bütünlük arz ettiği için tüm güdü ve eğilimler karmaşık olarak birbirleriyle ilişkili oldukları ve birbirlerini etkiledikleri ortaklık içerisinde faaliyet gösterirler.

Cinsellik tek başına bir içgüdü olarak, organizmada doğan, bedene bağlı biyolojik bir ihtiyaçtır. Açlık ve susuzluk gibi, organizma içindeki kimyasal değişmelerin şartladığı önemli dürtülerden birisidir. Amacı bedensel gerilimin ortadan kaldırılması ve boşalmadır. Cinsel doyuma varıldıktan ve gerilim giderildikten sonra cinsel eş önemsiz, sıkıcı, hoşlanılmayan bir nesne haline dönüşebilir. Cinsel eş, bir kimsenin cinsel organlarının tamamlayıcısı, yalnızca cinsel bir nesne olarak görülebilir. Oysa sevgi nesnesi için aynı şey söylenemez. Sevginin nesnesi her zaman bir kişilik sahibi olarak belirir. Sevgi nesnesinin çok değerli tutulan belirli niteliklere sahip olması gerekir. Sevginin bencil olması düşünülemez. Sevgi her zaman

¹¹ Peter Lauster, **Aşk: Bir Olgu Olarak Aşkın Psikolojisi**, Çev. Nurettin Yıldırım, Doruk Yayıncılık, Ankara, 1997, s. 8; Peter Lauster, **Sevgi Özgürlüğe Giden Yol**, Çev. Nurettin Yıldırım, Doruk Yayıncılık, Ankara, 1997, s. 96; Bertrand Russel, **Evlilik ve Ahlak**, Çev. Sultan Neval Şimşek, Kaknüs Yayınları, İstanbul, 1998, s. 75; Anton S. Makarenko, **Ailede Okulda Çocuk Eğitimi**, Çev. Şule Ünsaldı, Sorun Yayınları, İstanbul, 1996, s. 44.

karşısındakinin mutluluğu ve refahı ile ilgilidir; onun yokluğundan yakınır, onunla birlikte olmak ister, o olmadan kendini yalnız hisse-der, onu esirger. Sevginin gücü etkisi daha fazla ve daha süreklidir.

Salt cinsel istek, doyuma erdiği an sönmeye yüz tutar. Eşler arasındaki çekimin ve ilginin aynı bağlılık ve güçte devam edebilmesi için cinsel eğilimin sevgi unsuruyla bütünleşmesi gerekir. Cinsel birleşme isteği sevgiden doğmamışsa, hiçbir zaman kaba ve soğuk bir ilişkiden öteye geçemez. Cinsel çekimin etkisiyle bir an için birleşiliyormuş sanısı uyansa da, sevgisiz birleşme sonucunda ortada birbirine yabancı iki insanın kaldığı görülür. Sevgiden doğan cinsel birleşmede, fiziksel açlık duygusundan daha çok **şefkat** duygusu ön plana çıkar.¹² Duyguların eşlik etmediği cinsel birleşme salt fiziksel bir aktivite olmaktan öteye geçmez.

II. Kur'an'da Sükûn (Cinsel ve Duygusal Eğilim)

Kur'an'da iki âyette sükûn kavramıyla karı-koca arasındaki cinsel sevgiye işaret edilmektedir. Bu âyetlerden birinde sükûn kavramının ardından meveddet ve rahmet gibi duygulara dikkat çekilir. Cinsel ilişkiye ve genel anlamda karı-koca ilişkisine bu duyguların hakim olması gerektiği belirtilir. Bu yüzden her iki âyeti ayrı başlıklar altında incelemeyi uygun bulduk.

A. Cinsel Doyumu Öncelikle Vurgulayan Âyet

Kur'an, "sükûn" kavramıyla karıkoca arasındaki cinsel-duygusal sevgiye işaret eder. Sükûn kavramıyla cinselliğin duygusallıkla birlikte anlatıldığı âyetlerden birinde, cinselliğe, cinsel davranışa vurgu yapılarak konuya açılım kazandırılır. Hatta cinsel davranışın sonuçlarından birisi olarak türün devamından söz edilir. Sükûn kavramıyla karı-koca arasındaki çekimin fizyolojik ve duygusal yönü birlikte anlatılırken, teğaşşâ (cinsel birleşme) fiiliyle cinselliğin fizyolojik yanından bahsedilir. Burada sükûn kavramının açılımı yapılırken cinsel doyuma öncelik verilir. Fakat yine de cinsel doyum, diğer duygusal aktivitelerden soyutlanmaz. Çünkü sükûn cinsel doyum ve duygusal aktivitenin birleşmesi sonucu ortaya çıkan bir durumdur. Bu durum Kur'an'da şöyle dile getirilmiştir:

*O'dur ki sizi tek bir nefisten yarattı, gönlü ısınсын diye ondan eşini var etti; eşini sarıp örtünce (eşiyle birleşince) eşi, hafif bir yük yüklen-
di, onu gezdirdi. (Yükü) ağırlaşınca ikisi beraber Rab'leri Allah'a dua ettiler: "Eğer bize iyi, güzel bir çocuk verirsen elbette şükredenlerden oluruz!" (dediler)."¹³*

¹² Erich Fromm, **Sevme Sanatı**, Çev. Yurdanur Salman, Payel Yayınevi, İstanbul, 1995, s. 56-57; Paul Foulque, **Pedagoji Sözlüğü**, Çev. Cenap Karakaya, Sosyal Yayınlar, İstanbul, 1994, s. 439.

¹³ A'raf, 7/189.

Yüce Allah, insanı cinsiyet bakımından iki tür olarak yarattı. Aynı nefisten, aynı kaynaktan, biri diğ erinin eşi olan, birbirini tamamlayan erkek ve kadın türünü var etti. Bu tarz bir yaratılış düzenlemesinin “illeti”ni, “li teskune ileyhâ” ifadesiyle açıkladı. “Li tesküne ileyhâ”, eşler birbirine eğ ilim gösterir, meyleder, birlikte olmaktan itminan duyarlar demektir. Her bir cins karşı cinsine eğ ilim gösterir, böylece birbiriyle samimi, senli benli olurlar. Birliktelik aynı bütünün parçaları arasında gerçekleş tiği zaman sükûn ve sevgi daha derin olur. Tıpkı insanın kendinden bir parça olan çocuğ una duyduğu sevgi gibi. Eşlerden biri diğ erine ülfet eder (birlik, dostluk, sevgi, yakınlık, samimiyet gösterir), onunla itminan bulur (doyuma ulaşır, gönlü yatıştır, sakinleşir, rahatlar), heyecanı gider. Eşler arasında sükûnu sağlayan ilişki ve uyum ortaya çıktığında, taraflardan her biri diğ erini cinsel güdünün etkisiyle harekete geçirir, yönlendirir. Burada “es-sükûn” lâfzı, eşler arasındaki cinsel eğ ilimi ifade eder. Kişi cinsel olgunluğ a eriştiğinde içinde bir gerilim meydana gelir. Bu gerilimi gidermenin yolu karşı cinse yönelmekten geçer. Nitekim âyetteki “fe lemmâ teğ aşşâhâ” ifadesi, sükûn arayışını, cinsel ilişkinin takip ettiğini belirtir. Buradaki “teğ aşşâ” kelimesi, cinsel ilişkiye girmek anlamına gelir. Eşler birbirlerini bütün içtenlikleriyle sararlar, cinsel güdülerini aktif hale getirirler. Bu durumda insandan beklenen, Allah’ın vermiş olduğu bu nimetler karşısında şükretmek, kulluğ u ve Allah’ın ilâhlığ a lâyık tek varlık olduğ unu itiraf etmektir.¹⁴

Âyetten anlaşıldığına göre, insanda cinsel yaşamın köklerini var eden, cinsel ihtiyacı karşılama imkanı sağlayan, cinsel doyumun verdiği hazzı tecrübe ettiren, aile kurumu içerisinde cinsel doyumunu sevgi, şefkat gibi duygularla yüceltip anlamlı kılan, cinsel hazzı duygusal hazlarla tamamlayan Yüce Allah’tır. Kur’an açısından cinsel sevgi (sükûn) insanın yalnızca dünya hayatındaki gereksinimini karşılayan bir durum olmayıp Allah-insan ilişkisine vesile olan, aracılık eden tecrübedir. İnsan, cinsel sevginin dünya hayatında sağladığı

¹⁴ Ebu’l-Kâsım Cârullâh, Muhammed İbn Ömer İbn Muhammed ez-Zemahşeri, **el-Keşşâf an Hakâiki Ğavâmizi’t-Tenzil**, Dâru’l-Kütübi’l-İlmiyye, Beyrut, 1995, II/179; Muhammed İbn Ali İbn Muhammed eş-Şevkâni, **Fethu’l-Kadir**, el-Mektebetü’l-Asriyye, Beyrut, 1995, II/341; İmâduddin Ebu’l-Fidâ İsmâil İbn Kesir, **Tefsiru’l-Kur’âni’l-Azîm**, Dâru’l-Ma’rife, Beyrut, 1997, II/285; Ebû Abdullâh Muhammed İbn Ahmed el-Kurtubî, **el-Câmiu li Ahkâmi’l-Kur’an**, Dâru’l-Kütübi’l-İlmiyye, Beyrut, 1993, VII/214; Ahmed Mutafâ el-Merâği, **Tefsiru’l-Merâği**, Dâru’l-Kütübi’l-İlmiyye, Beyrut, 1998, III/461; Muhammed İbn Muhammed el-Muhtâr eş-Şankiti, **Azvâu’l-Beyân fi İzâhi’l-Kur’an bi’l-Kur’an**, Dâru’l-Fikr, Beyrut, 1995, II/46; Abdurrahmân İbn Nâsir es-Sa’dî, **Teysiru’l-Kerimi’r-Rahmân fi Tefsiri Kelâmi’l-Mennân**, Müessesetü’r-Risâle, Beyrut, 1996, s. 274; Muhammed Cemâluddin el-Kâsimî, **Tefsiru’l-Kâsimî**, Dâru İhyâi’t-Turâsi’l-Arabî, Beyrut, 1994, III/678; Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır, **Hak Dini Kir’an Dili**, Eser Neşriyat, İstanbul, tsz., IV/2351-2352; Süleyman Ateş, **Yüce Kur’an’ın Çağdaş Tefsiri**, Yeni Ufuklar Neşriyat, İstanbul, 1989, III/430;.

avantajlarla kendisini sınırlı tutmamalı, kendisine bu avantajları sağlayan Mutlak güce doğru bir yöneliş gerçekleştirmelidir.

“Li teskune ileyhâ” ifadesi; öncelikle dişi ile erkeğin birbirine eğilim göstermesini, birlikte doyumla varmalarını, birbiriyle içten, samimi, senli benli olmalarını, birlikte rahatlayıp heyecanlarını gidermelerini vurgular. Cinsel olgunluğa sahip erkek ve dişinin yaşayabileceği cinsel gerilimin karşı cinse yönelerek giderilmesi, bu âyette sözü edilen “sükûn” olgusunun gerçekleşmesinin en belirgin yansımasıdır. Nitekim sükûn hali çerçevesinde gerçekleşen “teğâşşâ” eylemi; cinsel davranışta bulunmak, cinsel güdüyü aktif hale getirmektir.

Cinsel güdünün nasıl insana özgü, doğal bir eğilim olduğunu, karşı cinsleri birbirine nasıl çektiğini ve onları cinsel davranışa yönelttiğini, cinsel güdünün doyuma kavuşturulmasının insanın bedeninde ve ruh dünyasında ne tür bir rahatlama sağladığını psikolojik veriler aracılığıyla hatırlamak, “li teskune ileyhâ” ve “teğâşşâ” kavramlarını daha iyi anlamamızı sağlayacaktır.

B. Cinsel Sevgi ve Şefkati Vurgulayan Âyet

Sükûn kavramıyla cinsel doyumun ve duygusal aktivitenin anlatıldığı A'râf sûresi 189. âyette, cinsel davranışa (teğâşşâ) dikkat çekilmiştir. Sükûn kavramıyla cinsel doyum ve duygusal aktivitenin ifade edildiği ikinci âyette ise, karı-koca arasındaki meveddet ve rahmete (sevgi ve şefkate) vurgu yapılır. Sükûn'un gerçekleşmesinde bu tür duyguların önemine işaret edilir. Cinsel doyumun tek başına sükûnu gerçekleştiremeyeceği açıklanır:

“O'nun âyetlerinden biri de, size, kendi nefislerinizden, kendileriyle sükûn bulacağınız eşler yaratması ve aranızda sevgi ve merhamet koymasındır. Şüphesiz bunda, düşünen bir toplum için ibretler vardır.”¹⁵

Allah, insanın erkek cinsini ve onun eşini insanlık açısından aynı seviyede, aynı genel ruhsal yapı ve içgüdüsel donanımla yarattı. Çünkü insan nefsi, kendisine uygun, anlaşma sağlayabileceği, ortak amaçlarda bir araya gelebileceği bir nefse eğilim gösterir, meyleder. Meşru koşullarda bir araya gelen ve birliktelik sergileyen eşlerin ruhsal dinginliği, Kur'an'da ifade edilen “es-sükânâ ileyhâ” sözünün ne manaya geldiğini açıklamaya yeter. Aynı cinsten olan bu iki kutup arasında yakınlık, samimiyet, huzur ve dinginlik ortaya çıkar. Eğer farklı cinsler söz konusu olsaydı karşılıklı birbirini itme ve nefret kendini gösterirdi. Temelde birbirinden farklı iki cins, birbirine ısınmaz, birinin kalbi diğerine meyletmez, bir arada yaşayamazlar.¹⁶

¹⁵ Rûm, 30/21.

¹⁶ Fahreddin er-Râzî, **et-Tefsîru'l-Kebîr**, Dâru İhyâi't-Turâsî'l-Arabî, Beyrut, 1997, IX/91; Abdullâh İbn Ahmed en-Nesefî, **Medâriku't-Tenzil ve Hakâiku't-Te'vil**,

Kadın ve erkeğin aynı cinsten yaratılmış olması, aralarındaki çekimin, ülfet ve meylin temelini oluşturur. Ayette geçen “li teskunü ileyhâ” ifadesi, eşlerin birbirine ısınmasını, eğilim gösterip ülfet etmesini, birbirlerinin doğal ihtiyaçlarını karşılamalarını anlatır. Arapça’da “sekene ileyhi” şeklindeki kullanım daha çok kalbi bir eğilimi dile getirir. Allah’ın, kadınla erkek arasında kurduğu bu bağ; insan ruhu ve sinirsel yapısı için bir sakinlik, beden ve kalp için bir rahatlama, hayatın genel gidişatı için bir denge, gönüller için bir yakınlık ve sevecenlik, her iki cins için bir itminan (iç huzuru, gerilimden kurtuluş) demektir. Allah’ın, iki cinsi, birbirlerine sevgi, istek ve arzu duyacak şekilde yaratması, onları birlikte yuva kurmaya motive etmiştir. Kadın ve erkeğin ruhsal, sinirsel, bedensel yapısı, birinin diğerine ilgi duymasına, ikisinin bir araya gelmesine, kaynaşmalarına fazlasıyla elverişli durumdadır.¹⁷

Kadın ile erkek cinsleri arasında gerçekleşen “sükûn” olgusunun bir tür açılımı sayılan “meveddet” kavramına; muhabbet, insanî seviş, güçlü bir ruhsal bağ, cinsel ilişki, eşler arasındaki çekimin itici gücü olan ve onları birbirine bağlayan cinsel sevgi gibi anlamlar yüklenmiştir. Bu kavramın hemen ardından gelen “rahmet” kelimesi ise, çocuk sahibi olma, şefkat, esirgeyiş, köklü bir yakınlık duygusu manasına gelir. “Rahmet”; kaynağı, cinsel güdü, ortak maddî çıkarlar olan bir ruhsal durum değil, kalplerin birleşmesi, kaynaşması, tek amaç etrafında toplanması demektir. “Meveddet”in daha çok gençlik çağlarında, “rahmet”in ise, yaşlılık evresinde öne çıkan bir duygulanım şekli olduğunu söyleyenler vardır. “Meveddet”de, kişinin genellikle kendini düşündüğü bir sevgi türü ağır basarken, “rahmet”te, karşı tarafın ihtiyaçlarını önceleyen bir ilgi türü söz konusudur. “Rahmet”, evlilik hayatında yavaş yavaş gelişen, karı-kocanın birbirine düşkün ve hoşgörülü olmalarını sağlayan duygusal ilişkiyi dile getirir. Yaşlılık döneminde cinsel sevginin (meveddet) asgariye düşmesiyle, iki eş “rahmet” duygusunun devreye girmesiyle birbirine gençliklerinde olduğundan daha fazla bağlanabilirler. Karı-koca arasındaki çekim -hayvanların kızışma zamanlarında olduğu gibi- sadece cinsel kaynaklı olmayıp, insanî bir seviş ve esirgeyiş duygusuna dayanır. “Meveddet ve rahmet” duyguları sayesinde eşler hayatın zorluklarına karşı dayanışma gösterirler, en güçlü, kusursuz temel ve

Dâru’n-Nefâis, Beyrut, 1996, III/390; Muhammed Mahmûd Hicâzî, **et-Tefsîru’l-Vâzih**, Dâru’l-Ceyl, Beyrut, 1993, III/22.

¹⁷ er-Râzî, **a.g.e.**, IX/91; el-Kâdî Nâsiruddîn el-Beyzâvî, **Envâru’t-Tenzil ve Esrâru’t-Te’vîl**, Dâru’l-Kütübi’l-İlmiyye, Beyrut, 1988, II/218; Ebu’l-A’lâ el-Mevdûdî, **Tefhîmu’l-Kur’ân**, Çev. Muhammed Han Kayani ve Diğerleri, İnsan Yayınları, İstanbul, 1987, IV/261; Hasan Basri Çantay, **Kur’ân-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm**, Elif Ofset, İstanbul, 1992, II/721; Seyyid Kutub, **Fi Zılâli’l-Kur’ân**, Dâru’s-Şurûk, Kâhire, 1997, V/2763.

düzenlemelere bağlı olarak aile varlığını devam ettirirler. Yine bu sayede bireysel ve ailevi dinginlik, iç huzuru, rahatlık ve sakinlik ortamı sağlanır.¹⁸

Bu âyetin anlatmaya çalıştıklarında, Allah'ın vahdâniyyetini, kudretini, hikmetini düşünenler için kanıtlar mevcuttur. Düşünen, iyi gözlem yapan, değerlendirmesini bilen, aklını kullanmaktan geri durmayan kimseler, anlatılan bu delillerde Allah'ın irâde, ilim, rahmet gibi sıfatlarının yansımaları farkederler. Allah'ın sıfatlarının bilincine varma, O'nu sevmeye, O'na inanma ve emirlerine itaat etmeyle sonuçlanır. Allah'ın, insanı erkek ve kadın halinde yaratıp aralarına meveddet ve rahmet hissi yerleştirmesinde, insanın ruhsal tabiatını var edip olgunlaştırmasında O'nun kudretine olduğu gibi, insanlar hakkındaki inâyet ve esirgemesine de işaret eden deliller mevcuttur. Sağduyu sahibi bir kimse bu ilâhî düzenlemenin evrende kendiliğinden, tesadüfen ortaya çıkamayacağını bilir.¹⁹

“Li teskune ileyhâ” kavramının açılımının “meveddet” ve “rahmet” olduğu belirtilen âyette, “sükûn” halinin, salt cinselliğe bağlı olarak tam manasıyla gerçekleşmesinin mümkün olmadığı, sevgi ve şefkat duygularının da bu ilişkiye eşlik etmesi gerektiği belirtilir. Eşler arasındaki ilişki ve çekim; sadece cinsel güdüye dayanmayıp, kalplerin birleşmesini kaynaşmasını, derin ve köklü bir şefkat hissini doğmasını öngörür. Erkek ve dişi arasındaki ilginin ve çekimin ortaya çıkmasında sevginin cinsellikle güçlü bir bağ oluşturduğu, bu durumun taraflar arasında uyum ve dengenin ortaya çıkmasını, sürmesini sağladığı dikkatlerden kaçmamalıdır. Güdü ve eğilimlerin yeterince doygunluğa eriştirilebilmesi için cinselliği sevgiyle kaynaştırmak gerekir. Sevginin eşlik ettiği cinsellikteki duygu derinliği ve alınan haz her zaman daha fazla olur. İnsan benliği yapı olarak bir bütünlük arz ettiği için, sevgi cinsel eğilimi içerebileceği gibi, cinsel eğilimler de bünyesinde sevgi duygusunu barındırabilir.

Sonuç

Konu olarak seçtiğimiz, eşler arasındaki cinsel ve duygusal çekiciliğin anlatıldığı âyetlerde, öncelikli olarak metafizik amaçlar gözetilmiştir. İnsan benliğine yerleştirilen eğilimlerin en önemlilerinden

¹⁸ er-Râzî, **a.g.e.**, IX/91-92; en-Nesefî, **a.g.e.**, III/390; el-Beyzâvî, **a.g.e.**, II/218; Ebû Muhammed Abdulhak İbn Gâlib İbn Atıyye el-Endelûsî, **el-Muharreru'l-Veciz fi Tefsiri'l-Kitâbi'l-Azîz**, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1993, IV/333; İzzuddîn Abdulazîz İbn Abdisselâm ed-Dımeşkî, **Tefsîru'l-Kur'ân**, Dâru İbn Hazm, Beyrut, 1996, II/524; el-Mevdûdî, **a.g.e.**, IV/261; Vehbe ez-Zuhaylî, **et-Tefsîru'l-Münîr**, Dâru'l-Fikr, Beyrut, 1991, XXI/69; Hicâzî, **a.g.e.**, III/22; Ebû Bekr Câbir el-Cezâirî, **Eyseru't-Tefâsîr**, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1995, IV/168; Yazır, **a.g.e.**, VI/3812.

¹⁹ Hicâzî, **a.g.e.**, III/22; el-Cezâirî, **a.g.e.**, IV/168; Yazır, **a.g.e.**, VI/3812; el-Mevdûdî, **a.g.e.**, IV/261.

bazılarına dikkat çekilen bu âyetlerde Allah-insan ilişkisine vurgu yapılmaktadır. Kendi benliğini oluşturan psikolojik yapıyı düşünen, değerlendiren, bu konu üzerinde gözlem yapan, aklını kullanan bir insan Yüce Allah'ın sıfatlarının yansımaları keşfedecek, O'nun sıfatlarının bilincine varacak ve O'nunla metafizik ilişki kurmaya yönelecektir. Benliğine kodlanan ruhsal donanımın hazzını ve mutluluğunu yaşayan insan, kendi başına sahip olmadığı bu nimetleri kendisine veren Mutlak Sahip ile, başta şükran ve minnettarlık duyguları olmak üzere duygusal ve sezgisel iletişim içerisine girecektir.

İnsanlar, yaşamları boyunca zaman zaman cinsel güdünün yönlendirmelerinin ardından giderler. İnsanın yaşadığı cinsel gerilim ve haz arayışı onu cinsel davranışta bulunmaya sevkeder, ve cinsel yönden boşalmaya zorlar. Cinsel boşalmanın gerçekleşmesi ve cinsel eylemin doyumla sonuçlanması, insanda rahatlatma ve iç huzuru meydana getirir. Kur'an'da karı-koca arasındaki ilişkiyi anlatan sükûn kavramının içerdiği anlamlardan birisi de cinsel birliktelik sonucu yaşanan sakinleşme ve rahatlamadır. Nitekim sükûn kavramının Arapça'da hem insanla hem de diğer varlıklarla ilgili kullanıldığı anlamların ortak noktasını sakinleşme, yatışma, rahatlık, dinlenme gibi durumlar oluşturur.

Cinsellik sevgiyle iç içe olmalıdır. Cinsel yönelimler bünyesinde sevgi ve şefkat gibi duyguları barındırırlar. Çünkü sevgi cinsellikten alınan hazzı ve cinsellikteki duygusal derinliği artırır. Sevginin eşlik ettiği cinsel birleşmede, şefkat duygusu, cinsel doyumunu tamamlar, hatta onun önüne geçer. Cinsel doyumdan sonra, eşler birbirini sevgi nesnesi olarak görmeye devam ederler. Kur'an sükûn kavramıyla karı-koca ilişkisini açıklarken cinselliğe duygusallığın eşlik etmesi gerektiğini vurgular. Kur'an, sükûn kavramıyla bir yandan karı-koca arasındaki cinsel çekimi, diğer yandan iki kutup arasındaki yakınlık, samimiye, sıcaklık, sevecenlik ve kalbi meyli anlatır.

Rûm sûresi 21. âyette sükûn kavramının açılımı olarak sunulan meveddet kavramı cinsel sevgiyi anlatır. Meveddet kavramı hemen ardından gelen rahmet kavramıyla tamamlanır. Rahmet kavramı cinsel eğilimden öte, eşler arasındaki duygusal yakınlaşmayı, karşılıklı şefkat göstermeyi ve esirgeyişi ifade eder. Cinsel doyumun yaşanmadığı, yaşlılıkta olduğu gibi cinsel ilginin azaldığı anlarda bu tür duygular eşler arasındaki bağı sağlıklı ve sürekli kılar.

Nitekim araştırmamızda görüşlerine başvurduğumuz pek çok düşünür, eşler arasındaki sağlıklı ilişkilerde özel bir yakınlığı ifade eden, derinliğe sahip olan sevgi duygusunun bulunması gerektiğini açıklamışlardır. Karı-koca arasında güçlü bir beraberlik duygusuna dönüşen ilişkilerin, derin ve köklü şefkat hissini, yapmacıksız bir şekilde tek yürek olma arzusunun, içten gelen gönüllü bağlılığın u-

yum ve denge oluşturacağını, sürekli bir mutluluk kaynağı olacağını belirtmişlerdir. Araştırmacılar, cinselliğin sevgi gibi duygularla kaynaştırılması gerektiğine vurgu yapmışlardır. Görüşlerine yer verdiğimiz pek çok düşünür ve araştırmacının elde ettikleri sonuçlar, Kur'an'ın bu konudaki yönlendirme ve önerilerini desteklemektedir.

Cinsel sevgi kadın ve erkeği yuva kurmaya motive eder. Cinsel ekim ailenin kurulmasında, ailede eşler arasındaki bağların güçlenmesinde ve süreklilik göstermesinde etkin rol oynar. Fakat karı koca arasındaki çekim sadece yalın bir cinsel doyum arayışı olmayıp insanı bir seviş ve esirgeyiş duygusundan kaynaklanır. Bu duygular sayesinde bireysel ve ailevı huzur, rahatlık, mutluluk gerçekleştirilir. Kur'an, cinsel sevgiyi aile kurumunun motivi, ailenin huzur ve devamlılığının garantisi olarak görür. Sükûn kavramıyla Kur'an'ın sözünü ettiği cinsel sevgi, evlilik ilişkileri içerisinde karı-koca arasında yaşanan bir ilişkidir. Bir erkekle kadın arasında, sağlıklı ve sürekli cinsel sevginin yaşanabilmesini mümkün kılan ortam aile kurumudur. Aile kurumun güvencelerinden biri de cinsel sevgidir.

İnsan ilişkilerinin en özeli olan, eşler arasındaki ilişkinin, insan doğasına en uygun biçimde nasıl srdrlebileceğinin ilkelerine ışık tutan âyetlerde, eşlerin bu konularda eğitimine, bozulmaya yüz tutan ilişkilerin yeniden gözden geçirilmesine, düzeltilmesine dair ipuçları vardır. Eşler arasındaki ilişkilerde insan doğasına uygun bir yol izlendiğinde mutluluk yoluna girilmiş olur. Eğer bu mutluluk yakalanamıyorsa, Kur'an'ın da anlatmaya çalıştığı, insan doğasına uygun ilgi ve iletişimi sağlamanın yolları denenmelidir.